

SBB

"SBB" d.o.o.

Broj 753/2024
23.08. 2024. god.
BEOGRAD**Regulatorna agencija
za elektronske komunikacije
i poštanske usluge (RATEL)**Palmotićeve 2
11000 BeogradРепублика Србија
Регулаторно тело за електронске
комуникације и поштанске услуге
Београд

БРОЈ: 002247332/2024-010

ДАТУМ: 28-08-2024

Predmet: Prilog SBB-a javnoj raspravi u pogledu Nacrta Metodologije za sprovođenje testa ekonomske replikacije (ERT)**23.08.2024. godine**

Serbia Broadband – Srpske kablovske mreže (u daljem tekstu: SBB) se zahvaljuje Regulatornoj agenciji za elektronske komunikacije i poštanske usluge na prilici da uputi svoje predloge na **Nacrt Metodologije za sprovođenje testa ekonomske replikacije (ERT)** (u daljem tekstu: Metodologija). Istovremeno ukazujemo da smo razočarani time što je RATEL odbio zahtev SBB-a za produženje javnih konsultacija. Pomenuta Metodologija je deo novog okvira koji uređuje simetričnu regulaciju koja do sada nije postojala u Republici Srbiji i neophodno je temeljno razmotriti njen uticaj na tržište. Da bi se to uradilo, bilo je neophodno uključiti zainteresovanu javnost, odnosno predstavnike industrije i u mnogo ranijim fazama izrade dokumenta. Jednostavno, 30 dana nije dovoljan vremenski okvir da bi se dobili kvalitetni komentari, a posebno u periodu godišnjih odmora kada svi subjekti rade sa smanjenim kapacitetima. Razlozi zbog kojeg niste produžili javnu raspravu - pozivanje na ZEK i odredbe koji uređuju minimalno trajanje javne rasprave i pitanje implementacije ugovora, nisu ni dovoljni niti pretežu nad interesom da se dobiju kvalitetne povratne informacije od industrije.

Ipak, u pomenutim nepovoljnim okvirima, SBB je, kao i u slučaju komentara na Metodologiju koja uređuje *Margin squeeze test*, zatražio pomoć od privrednog društva OXERA iz Velike Britanije, koja je jedna od vodećih konsultantskih kuća iz oblasti ekonomije i finansija koja ima značajno iskustvo u procesu oblikovanja regulative u oblasti elektronskih komunikacija (detaljnije informacije su dostupne na: <https://www.oxera.com/>).

OXERA je sačinila temeljnu analizu pristupa objavljene Metodologije gde je ukazala na određene nedoslednosti ove Metodologije i dala predloge kako se te nedoslednosti mogu prevazići sve u kontekstu osnovnog cilja ove Metodologije – kreiranje metodološkog okvira koji će podjednako uzimati u obzir potrebu za promovisanje ulaska manjih igrača na tržište, ali i potrebu da se regulatornim intervencijama ne umanjuju podsticaji za velike igrače da ulažu u mrežu (a koji ne moraju da budu u režimu ZTS).

U tom smislu, ukazujemo RATEL-u na oblasti u kojima je potrebno unaprediti nacrt Metodologije kako bi ona odgovorila svojoj osnovnoj svrsi, i to:

- **Potreba za kreiranjem zaštitnih mehanizama u pogledu odabranog modela koji se tiče pitanja stepena efikasnosti privrednog subjekta** – RATEL se u Metodologiji poziva na prilagođen test jednako efikasnog operatora, bez utvrđivanja dodatnih zaštitnih mehanizama, odnosno bez određivanje limita za prilagođavanje, što bi u srpskim tržišnim prilikama (gde je većina operatora ispod 5% tržišnog udela) moglo da dovede do diskriminacije operatora koji nije ZTS, a ima viši tržišni udeo i do realne opasnosti da se ugrozi investicioni model i generalno umanjiti podsticaj za investiranje takvog nosioca prava. Stoga predlažemo minimalnu skalu 15-20% tržišnog učešća, a po potrebi i veću;
- **Nivo agregacije usluga** – RATEL se, po svemu sudeći odlučuje da ERT model primenjuje na nivou pojedinačnih usluga. Iako se radi o legitimnom određenju, nedostaje pojašnjenje ostalih pristupa, kao i detaljnije obrazloženje zašto se RATEL odlučio baš za taj pristup. I ovde je neophodno pažljivo odmeriti i držati u srazmeri interese za promovisanje ulaska novih učesnika i investicionog modela nosioca prava.
- **Relevantni vremenski period koji se koristi u pristupu „diskontovanih novčanih tokova“ (skraćeno DCF)** – Metodologija predlaže prosečni korisnički vek proizvoda ili usluge (ACL) kao relevantni period za DCF, ali nije najjasnije koja je vrednost koja se uzima u obzir kod ACL. Smatramo da bi ACL morao da se bazira na podacima o prosečnom trajanju korisničkog odnosa sa operatorom, umesto na maksimalnom periodu trajanja ugovora.
- **RATEL-ov pristup u izračunavanju „razumne zarade“, pati od značajnih konceptijskih problema** – slične konceptualne zamerke koje smo istakli i u vezi sa Nacrtom Margin Squeeze metodologije se mogu i ovde navesti. Nejasno je zašto se troškovi vezani za „elemente mreže“, koji uključuju i prinos na kapital, obračunavaju kao deo „maloprodajnih“ troškova prodaje usluga korisnicima, jer bi ti troškovi trebali biti evidentirani pod „sopstvenu mrežu“ i računati samo jednom u ERT-u. Takođe, nije jasno kako bi se u praksi primenilo predloženo prilagođavanje za prinos na kapital putem „NSV*WACC“ i da li bi

omogućilo pravilno izračunavanje prinosa. Čini se da RATEL predlaže dvostruku primenu WACC-a na troškove „sopstvene mreže“ i „maloprodajne“ troškove, što može dovesti do pogrešnog izračunavanja potrebnog nivoa prinosa. Takođe, predlog da se WACC primeni na troškove kupovine veleprodajne usluge i maloprodajne troškove, koji uključuju OPEX, smatra se konceptijski pogrešnim, jer te troškovne kategorije ne predstavljaju kapitalne troškove.

- **Isključivanje troškova i prihoda od usluga mobilne telefonije iz testa.** RATEL predlaže da se isključe troškovi i prihodi od usluga mobilne telefonije, što može da da iskrivljene rezultate u primeni ERT testa;
- **Tretman troškova TV prava.** RATEL ne pruža bilo kakve dodatne informacije o tome kako planira da u praksi uključi te troškove TV sadržaja u ERT. S obzirom na složenost koja prati ove troškove, smatramo da bi bilo korisno da RATEL pruži dodatne informacije u pogledu ovog pitanja u ERT metodologiji.

Detalniji predlozi i sugestije, kao i sveobuhvatno obrazloženje naše pozicije u odnosu na Metodologiju dati su u dokumentu *Oxera: Ocena predložene RATEL-ove Metodologije za sprovođenje testa ekonomske replikacije*, koji prilažemo kao sastavni deo našeg priloga javnoj raspravi, na srpskom i engleskom jeziku.

Molimo Vas da predložene komentare temeljno razmotrite i inkorporirate u finalnu verziju nacrtu Metodologije. Takođe, ostajemo pri stavu da za ovako važan dokument nije dovoljno formalno sprovođenje javne rasprave u periodu koji predstavlja zakonski minimum, već su neophodne opsežne i trajnije konsultacije sa svim zainteresovanim stranama. S tim u vezi, ukazujemo da smo otvoreni da nastavimo razgovore o ovoj važnoj temi i nakon formalnog okončanja javne rasprave.

S poštovanjem,

Za SBB

Milija Zeković,
direktor

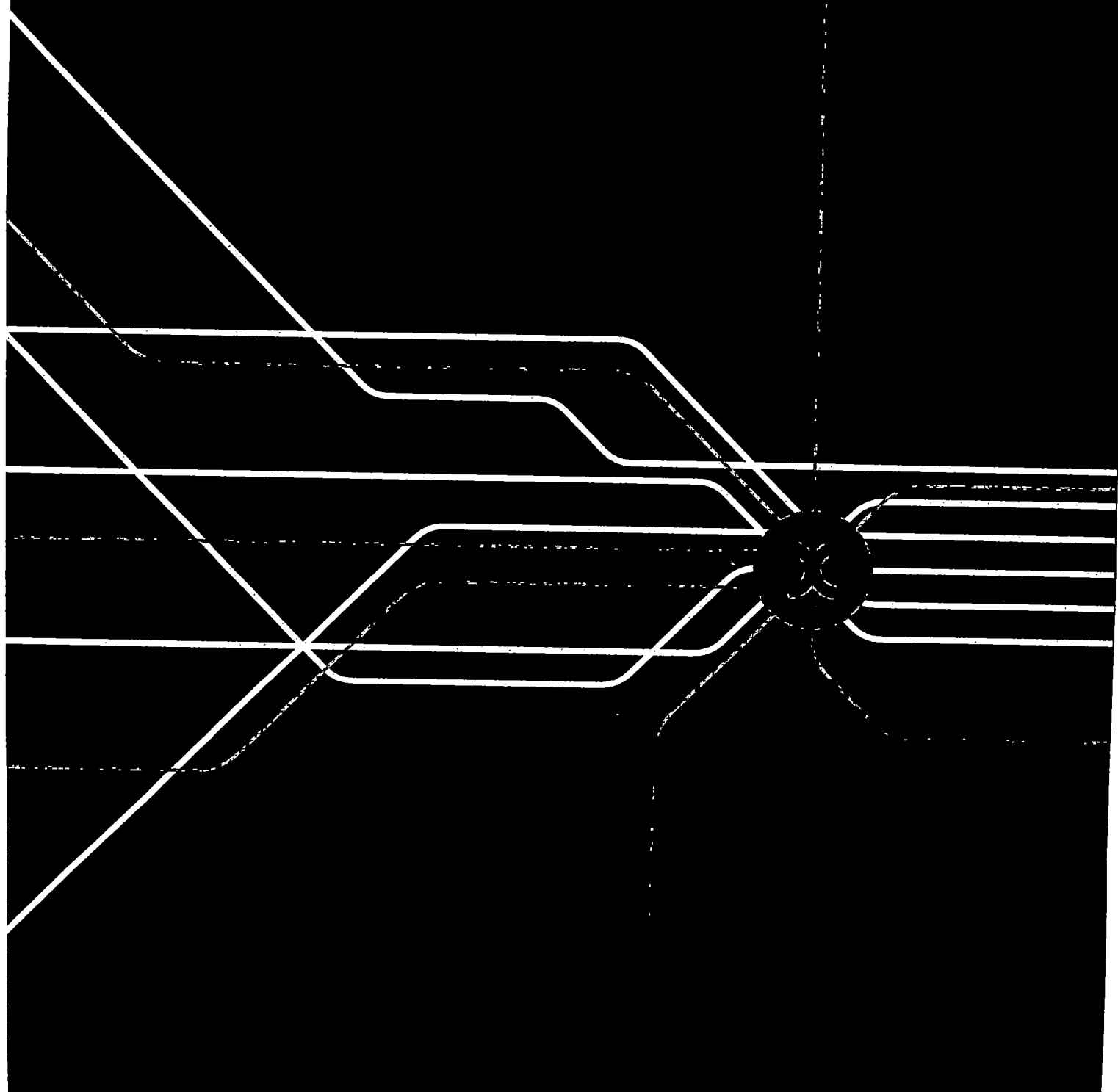

Oxera ocena predložene RATEL-ove
metodologije za test ekonomske replikacije

oxera

Izveštaj pripremljen za
Serbia Broadband DOO

22. avgust 2021

Oxera's review of RATEL's proposed Economic
Replicability Test methodology

Prepared for Serbia Broadband d.o.o.

22 August 2021

oxera

